

[Finansministeren.]

under især et øget behov for støtte til landbruget, medførte en forrykkelse af udsigterne for statsfinanserne i 1968-69 — en forrykkelse, som ikke var indregnet i finanslovforslaget. Skønsmæssigt måtte der anslås en yderligere udgiftsstigning for staten på ca. 800 mill. kr. eller en samlet udgiftsstigning på over 4 milliarder kr.

I den økonomiske og statsfinansielle situation, der således forelå ved regeringsskiftet, fandt regeringen det nødvendigt at søge gennemført samordnede økonomiske indgreb på en række områder for over en bred front at foretage en begrænsning af den samlede efterspørgsel i samfundet. Kun herved ville det være muligt at genskabe den økonomiske balance og dansk erhvervslivs konkurrenceevne over for udlandet og dermed forudsætningerne for en varig økonomisk og beskæftigelsesmæssig fremgang.

Uden at gå i detaljer skal jeg kort omtale de midler, regeringen foreslog bragt i anvendelse, og som fik folketingets tilslutning. For statsfinansernes vedkommende var det væsentligt at gennemføre en begrænsning af stigningstakten på udgiftsbudgettet. I løbet af de små to måneder, der var til rådighed inden finanslovforslagets vedtagelse, lykkedes det at få udarbejdet og vedtaget ændringsforslag, der sammenlagt beskar udgiftsstigningen med ca. 600 mill. kr. De væsentligste poster i denne sparekampagne var en reduktion af boligfondens udlånsmidler med 262 mill. kr. og af forsvarsbudgettet med 125 mill. kr., medens begrænsningerne i øvrigt fordelte sig over en række af statsbudgettets enkeltposter.

Trods denne afdæmpning af udgiftsstigningen var det nødvendigt at forøge statens indtægter for blot at tilvejebringe balance med udgifterne. Med dette formål og for at begrænse den private efterspørgsel gennemførtes fra 1. april 1968 en forhøjelse af momsens fra 10 til 12½ pct.

Det umiddelbare merprovenu herved ansløges til 1 milliard kr., men denne indtægtsstigning modvirkedes i væsentlig grad ved lavere skøn over provenuet af selskabskatten og ved forøgelsen af udgiften til børnetilskud, heraf 85 mill. kr. som direkte kompensation for momsforhøjelsen til familier med børn.

Nettoresultatet af de nævnte foranstalt-

ninger blev således en forøgelse af overskuddet på statens drifts-, anlægs- og udlånsbudget fra ca. 650 mill. kr. på det oprindelige finanslovforslag til ca. 1.080 mill. kr. på den vedtagne finanslov for 1968-69. Det beregnede kasseoverskud forøgedes samtidig fra ca. 50 mill. kr. til ca. 450 mill. kr.

For at modvirke den prisstigningstendens, devalueringen indebar, og for at afbalancere de økonomiske indgrebs virkninger på lønmodtagere og erhvervsdrivende gennemførtes samtidig den midlertidige pris- og avancementstoplovgivning.

Endelig skal jeg nævne, at regeringen for at animere til en forøget opsparing fik gennemført loven om en opsparingspræmieringsordning, samt at der for at tilskynde erhvervslivet til øget investering i produktionsapparatet skete forbedring af de skattemæssige afskrivningsregler.

Størstedelen af de nævnte foranstaltninger er af en sådan karakter, at de ikke umiddelbart virker populære. Det var da heller ikke af lyst, regeringen tog initiativet til denne økonomiske stramning, men ud fra en erkendelse af, at situationen for hele landets økonomi var sådan, at der måtte en virkelig kraftig indsats til, hvis udviklingen skulle vendes. Hvis vi nu i dag forsøger at analysere situationen, vil jeg tro, at man her i folketinget og i offentligheden vil være enig med regeringen i, at det er lykkedes at vende den økonomiske udvikling i en positiv retning. Hermed være ikke sagt, at vi kan være tilfredse med den opnåede økonomiske status — og det var vel heller ikke at vente efter så kort tid — eller at regeringen og de partier, den er udgået af, alene kan tage bedringen til indtægt.

Det mest iøjnefaldende af de positive træk i udviklingen er, at det for første gang i lange tider er lykkedes at få bragt priserne stadige stigning tilnærmelsesvis til ophør. Ganske vist har denne tilstand kun varet nogle måneder, men regeringen vil gøre sit til, at stabiliseringen fortsætter. Herved vil der være skabt et godt grundlag for en løsning af andre økonomiske problemer.

I sammenhæng med prisstabiliseringen må nævnes den faldende „pris på penge“. I løbet af trekvart år er den effektive rente faldet med rundt regnet 1½ pct. Kurserne på obligationer er steget kendeligt, og selv